

Miljöförvaltningen
Tjänsteskrivelse till Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Datum:
2025-05-20

Diarienummer:
MHN-2025-00250

Handläggare:
Sara Johansson

Svar på initiativ från John Manders (M) angående att inte delegera nekande beslut

Förslag till beslut

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar

1. **att** avslå initiativet.

Ärendet

John Manders (M) har lämnat in ett initiativ med förslaget att nämnden ska besluta att delegationsordningen ses över så att fler beslut som är till den enskildes nackdel underställs nämnden.

Beredning

Ärendet har beretts av miljöförvaltningen. Ärendet bedöms inte ha konsekvenser sett ur perspektiven för barn, jämställdhet och näringsliv.

Föredragning

Rätten att delegera ärenden regleras i kommunallagens sjätte kapitel. I 6 kap. 38 § Kommunallagen anges att:

Beslutanderätten får inte delegeras när det gäller

1. *ärenden som avser verksamhetens mål, inriktning, omfattning eller kvalitet,*
2. *framställningar eller yttranden till fullmäktige liksom yttranden med anledning av att beslut av nämnden i dess helhet eller av fullmäktige har överklagats,*
3. *ärenden som rör myndighetsutövning mot enskilda, om de är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt,*
4. *ärenden som väckts genom medborgarförslag och som lämnats över till nämnden, eller*
5. *ärenden som enligt lag eller annan författning inte får delegeras.*

I de fall ett ärende hos nämnden innebär myndighetsutövning mot enskilda och ärendet är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt ska förvaltningen alltså lämna över ärendet till nämnden för beslut, oavsett om det är en ärendetyp som förvaltningen generellt sett har delegation att fatta beslut i.

I kompetensen hos förvaltningens handläggare ingår att ha kännedom om lagstiftning och rättspraxis inom det aktuella området och att ha kunskap om vilka avvägningar som ska och får göras. Avvägning finns reglerat bland annat i 2 kap. 7 § miljöbalken:

Kraven i 2–5 §§ och 6 § första stycket gäller i den utsträckning det inte kan anses orimligt att uppfylla dem. Vid denna bedömning ska särskild hänsyn tas till nyttan av skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått jämfört med kostnaderna för sådana åtgärder. När det är fråga om en totalförsvarsverksamhet eller en åtgärd som behövs för totalförsvaret, ska vid avvägningen hänsyn tas även till detta förhållande.

Trots första stycket ska de krav ställas som behövs för att följa 5 kap. 4 och 5 §§.

Nämnden har årligen cirka tio tusen ärenden inom miljöbalkens och livsmedelslagstiftningens områden. För att kunna hantera dessa ärenden krävs att en stor andel av dem beslutas på delegation.

Delegationsbeslut innebär i flera fall en bättre service till invånare och företag, eftersom delegationsbeslut kan fattas snabbare. För ett ärende som ska beslutas i nämnd tar det cirka en månad från att handläggare lämnar förslag till beslut till sin chef till att nämnden sammanträder och fattar beslut i ärendet.

Att öka antalet beslut som fattas av nämnd skulle medföra behov av fler nämndsammanträden vilket skulle innebära en ökad kostnad som skulle finansieras med skattemedel.

Nämndens ansvar enligt Uppsala kommuns reglemente är att bedriva prövning och tillsyn enligt bland annat miljöbalken och livsmedelslagen. I miljöbalkens ”portalparagraf” 1 kap. 1 § anges att:

Miljöbalken skall tillämpas så att

- 1. människors hälsa och miljön skyddas mot skador och olägenheter oavsett om dessa orsakas av föroreningar eller annan påverkan,*
- 2. värdefulla natur- och kulturmiljöer skyddas och vårdas,*
- 3. den biologiska mångfalden bevaras,*
- 4. mark, vatten och fysisk miljö i övrigt används så att en från ekologisk, social, kulturell och samhällsekonomisk synpunkt långsiktigt god hushållning tryggas, och*
- 5. återanvändning och återvinning liksom annan hushållning med material, råvaror och energi främjas så att ett kretslopp uppnås.*

I 1 § Livsmedelslagen anges att:

Denna lag syftar till att säkerställa en hög skyddsnivå för människors hälsa och för konsumenternas intressen när det gäller livsmedel.

Syftet med nämndens verksamhet är alltså till stor del att bevaka intressen hos kommunens invånare. Även andra lagstiftningar inom nämndens ansvarsområde är skyddslagstiftningar, så som alkohollagen och lagen om tobak och liknande produkter. Om en näringsidkare eller privatperson gör något som inte lever upp till den skyddsnivå som lagstiftaren har beslutat om, så kan beslut behöva fattas som kan uppfattas som negativa av den aktuella näringsidkaren eller privatpersonen. Samma beslut är däremot till gagn för enskilda invånare som annars exempelvis ätit på en

restaurang med undermålig hygien, störts av nattligt buller från en stenkrossanläggning eller fått sitt dricksvatten förorenat av grannens avloppsanläggning. Beslutet är också till gagn för andra näringsidkare som satsar resurser på att leva upp till lagstiftningens krav.

Ekonomiska konsekvenser

Inte aktuellt med detta förslag till beslut.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 20 maj 2025
- Bilaga, Initiativ från John Manders (M) angående att inte delegera nekande beslut

Miljöförvaltningen

Linda Jacobson
Förvaltningsdirektör

Nämndinitiativ angående att inte delegera nekande beslut

Delegationsordningen är ett verktyg som de kommunala nämnderna har till sitt förfogande för att effektivisera beslutsprocesserna och tillåta kommunen att verkställa fler beslut. Spetskompetensen som många tjänstemän besitter kan i vissa fall medföra ett kunskapsmässigt mervärde för den enskilde vid handläggning, inspektion och delgivning.

Som opolitisk tjänsteman sitter man på stor kunskap, men också stor makt när man företräder kommunen gentemot kommunens medborgare. Ett enskilt beslut kan vara avgörande för en kommuninvånarens tillvaro eller en näringsidkares förutsättningar att bedriva verksamhet.

I delegationsordningen underställs en rad ärendetyper beslut från handläggare som har risk att påverka enskilda på ett negativt sätt. Exempelvis bygg-, rivnings- och marklov, vissa näringstillstånd, avlopp, olika typer av dispenser, avgifter och viten, tvångsnedstängning av företag, avslå ansökningar om serveringstillstånd är bara några av de typer av beslut som inte underställs nämnden, men riskerar att ha en stor påverkan på den enskildes rätt.

Till nämnden får vi alltid en lista av delegationsbeslut, men ofta mycket begränsad information kring varje enskilt ärende. Delegationsbesluten godkänns och läggs till handlingarna utan djupare reflektion.

I många fall är negativa beslut berättigade och fattas på korrekta grunder utifrån de lagar och bestämmelser som föreligger. Däremot kan spetskompetens resultera i att beslut hamnar i stuprör utan att betrakta de bredare konsekvenserna som följer. Exempelvis arbetstillfällen eller äganderättsliga spörsmål.

Det är ytterst vi politiker som ska hållas ansvariga för de beslut som fattas, oavsett typ av beslut. Delegationsordningen bör därför spegla detta i större utsträckning så att kommunen och besluten blir mer transparenta och lättare att knyta till oss politiker som fattar dem. Kommunens roll är ytterst att vara en serviceorganisation för medborgarna och alla de som verkar och bor i Uppsala. Service som inte kommer den enskilde till gagn bör vi därför stå till svars för – inte enskilda tjänstemän.

Med anledning av vad som ovan anförts föreslår jag nämnden besluta att:

- Att delegationsordningen ses över så att fler beslut som är till den enskildes nackdel underställs nämnden.

John Manders (M)